

Módní vlny – Starověké Řecko

Slovo móda pochází z francouzského mode, ale to vzniká z latinského slova modus, což míní míru, vzhled, pravidlo. Módu i módní vlny určuje čas a čas určuje módu. Módní vlny se vyvíjely v průběhu staletí, dokonce se i vracely, někdy dobu dokonce i předběhly, měnily se určitou kulturou či příslušností ke společnosti, ale stále tu jsou a hovoří se o nich.

Pro tuto práci jsem si vybrala téma Módní vlny. Tímto zaměřím do Starověkého Řecka, které mě vždy oslovovalo svou bohatostí v umění, hudbě literatuře. Nemíním se zde zabývat letopočty ani historickými mezníky či souvislostmi, snad jen zajímavostmi, které považuji za důležité, ale především se zaměřím na odívání jako takové.

Celé Starověké Řecko se jistě nezahalovalo do stejných oděvů, ale byla tu jakási norma, styl, chcete-li, která měla nějaké pojmenování. Staří Řekové nebyli, co se týče oblékání, nijak vybíraví. Jejich oblečení bylo, díky klimatu, jednoduché, ale funkční. Látky, které k výrobě oděvu užívali, vyráběli tkaním nebo byl materiál dovážen.

Řecké obyvatelstvo se v nejstarších dobách odívalo do různých zvířecích kůží, ale například v Homérových eposech se již popisuje oděv jiný, což by znamenalo, že řecká móda pokročila kupředu.

Každý člen rodiny, vyjma dětí, které chodily takřka nahé, se odíval do kusu látky ve tvaru obdélníku či čtverce, který byl sepnut po stranách s otvorem pro hlavu a v pase stažen řemenem, klobouku a bot. Možná to vypadá, že se Staří Řekové procházeli po světě jako lidé uvěznění v pytlích od brambor, ale jejich oděvy byly pohodlné a nebyly ani nudné, často se barvily a vyšívaly ornamentálními výšivkami.

Styl a druh oděvu závisel na tom, kdo ho nosil, jakou práci či funkci zastával. Bylo tu

několik typů oděvů odvozeno ze základní tuniky. Tuniku oblékali muži i ženy v různých délkách, závisejíc na druhu práce a pohlaví.

Chitón se nosil podle příležitosti, ale byl i takovou menší obdobou spodního prádla. Byl z lehkého materiálu, byl odíván zejména muži, neboť ti byli častěji na cestách a vyžadovali pohodlné oblečení, hlavně v létě. Chitón mohl být zavěšen přes obě ramena nebo jen přes jedno a to přes levé, což nazýváme exomie. Zrovna takto odíván byl používán obvykle při jízdě na koni, v práci či výcviku. Do krátkého chitónu se muž oděl, když šel do práce či do boje, pokud byla nějaká slavnost, vzal si dlouhý. Krátký chitón nazýváme dórský, dlouhý iónský.

Peplos byla tunika pro ženy. Tento oděv byl hlavní částí ženského oblečení. Ženy si ho obtáčely kolem těla a po obou stranách a na ramenech ho sepínaly knoflíky nebo sponami, ozdobnou broží či jehlicí. Iónský peplos byl sešíván, dórský byl na boku otevřený. Peplos se nosil jako dlouhý oděv, dlouhá tunika. V pozdějších dobách se peplos i módně vyšíval.

V zimním období nosili Řekové vlněný plášť přes oblečení – **himalion**. Byl to obdélně střižený kus látky a nosili ho muži i ženy. Nosil se přehozený přes levé rameno, kolem těla. Himalion měl větší využití u mužů, přišel vhod zejména vojákům, kteří byli mimo domov. Používali ho i jako příkrývku v chladnějších nocích.

V Thessálii a Makedonii se nosila **chlamys**, kterou opět používali hlavně vojáci. Chlamys byla z vlněné látky a přehazovala se přes levé rameno, aby zakrývala levou paži a pravá tak zůstala volná. Někdy se chlamys přehazovala dozadu a tím zanechávala obě ruce volné.

Lovci si oblékali co nejpraktičtější oděv, jímž byl chitón dórského střihu, tedy krátký. Byl většinou utkán na míru. Celý kus látky byl opět obtočen kolem těla, přehozen přes

ramena, sepjat sponami a kolem břicha upevněn řemenem.

Řekové neměli moc v lásce obuv, ale pokud nastala nějaká příležitost, obuli se do sandál nebo plných nízkých bot. Obouvalo se samozřejmě podle počasí, sandály byly zhotovené z kůže a vyvazovaly se úzkými řemínky k nohám.

Lovci na nohách nosili řemínky upevněné opánky – **pedila**, ale pokud byli zrovna na lovu, chodili bez nich. Antičtí herci tragédií zase nosívali **kortuny**, což byla obuv s dřevěnou podrážkou, aby vzbudili dojem, že jsou vyšší. Ovšem i v této době byli lidé, kteří za celý svůj život bot neobuli, obzvláště ti chudší, což je i dnes v některých oblastech naší země zcela běžné.

Starověké Řecko užívalo i pokrývek hlavy, zejména v horkém počasí, jako ochranu před sluncem. **Petasos**, klobouk proti slunci a dešti, ženy nosily i šátky. Před žhavým sluncem se chránili i slunečníky a vějíři.

Ve Starověkém Řecku se nosily hlavně tuniky. **Kalhoty** považovali Řekové i Římané za barbarický oděv. V umění kalhoty označovaly příslušníky jiných národů, kteří běžně jezdívali na koních, jako byli například: Trójané, Dákové, Skýthové, Germáni, Keltové či snad i Amazonky, bájný národ řecké mytologie. Dvorní etiketa zakazovala kalhoty při úředních záležitostech ještě Karlu Velikému.

Starořecké oblečení bylo funční a bylo vyráběno tak, aby co nejdéle vydrželo, což dnes není pravdou. Tunika, která svým původem sahá snad až k srdci Indie, se nosí v jiných obdobích dodnes, což leckterá žena, při pohledu do svého bohatého šatníku, může potvrdit a štěstím je, že Evropa již kalhoty za barbarství nepovažuje.

Použitá literatura:

Lowe, Heindrich. Stoll, Alexander. *ABC Antika*, Praha, 1973, str. 117, str. 173.

Hošek, Radislav. *Země bohů a lidí-Pohledy do řeckého dávnověku*, Praha, 1972, str.97 – 99

www.oko.yin.cz/30/moda-ve-starovekem-recku